

nebude-li nárok na plnění uplatňován do šesti měsíců u soudu, kterážto lhůta počíná uplynutím dne, kdy se stalo zamítnutí nároku proti pojistníku neb oprávněnci doporučeným dopisem, v němž jest udána lhůta a následek právní s jejím uplynutím spojený, dále přihlíží ke zjištění, že žalovaná podle čl. 19 cit. poj. podmínek poskytla žalobkyni lhůtu k soudnímu uplatňování jejích nároků do šesti měsíců ode dne 2. dubna 1926, a posléze přihlíží k tomu, že žalobkyně byla v rozepři značka spisová Ck V 402/25 zažalována Janem S-em o náhradu škody 100.000 Kč, zaviněné neopatrnou jízdou silostroje žalobkyně, o kterémžto úrazu tvrdí žalobkyně, že je kryt pojištěním, o něž jde v tomto sporu. Z toho jest usouditi, že jsou splněny zákonné předpoklady určovací žaloby podle § 228 c. ř. s. Dovolání jest bezdůvodné, neboť sporná věc posouzena byla v napadeném rozsudku po právní stránce správně, a proto dovolací soud sdílí důvody rozsudku, k nimž dovolatelku v první řadě odkazuje s jejími vývody. Právě-li dovolatelka, že její pojišťovací smlouva se žalovanou obsahuje generální doložku, podle níž žalovaná přejímá ručení za všechny škody, pokud nejsou ve smlouvě výslovně vyloučeny, zapomíná, že nebezpečenský zdroj (čl. 1 bod 1 cit. všeob. poj. podm.) jest smluvně přesně určen, že jím jest podle doslovu pojistky »provozování jízd automobily různých typů a sil pod obchodním číslem N V 933, řízených úředně zkoušeným Ing. F-em, úředně zkoušenými jeho společníky aneb úředně zkoušeným řidičem«. To znamená, že pojišťovatelka přijala za nebezpečenský zdroj silostroj takto konkretizovaný s jeho možnými risiky, a že jest protismluvním každé zvětšování tohoto riska, jímž jest v souzeném případě přivázání motorové dvoukolky 2 m dlouhým lanem k pojištěnému osobnímu automobilu a její vlečení po silnici. Dovolatelka nemůže těžiti pro své právní postavení ani z toho, že jsou pro přívěsné vozy u nákladního auta určeny zvláštní přírážkové premie. Nákladní automobil má podle zjištění soudů nižších stolic pevnou přívěsnou konstrukci, takže řidič ovládá směr i brzdění přívěsného vozu. Nelze tedy tento způsob vlečení ztotožňovati se vlečením motorové tříkolky osobním autem na laně 2 m dlouhém, kde řidič osobního auta neovládá ani směr, ani brzdění vlečené tříkolky, kde tedy, jak odvolací soud zcela správně vystihl, vlečená tříkolka jest zvláštním samostatným zdrojem nebezpečenským. Lichou jest posléze i námitka, že bylo věci žalované pojišťovny, by smlouvu stylisovala jasně a přesně tak, by již při jejím uzavření bylo pojistníku zjevno, které přívěsky jsou kryty pojištěním. Dovolací soud neshledal, že ve příčině pojištěného zdroje nebezpečenského jest v pojišťovací smlouvě nepřesnost a nejasnost, ano jest v ní přesně uvedeno, které automobily jsou pojištěny, jakž bylo svrchu vyloženo.

Čís. 9166.

Zajištění půdy drobným pachtýřům.

Není třeba, by zákaz zcizení, poznamenaný při pozemku, byl při každém převodu na nového nabyvatele znova poznamenáván.

Slovem »nástupci« v prvním odstavci čl. I. čís. 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. jsou míněni i ti, kdož nabyli se svolením Státního pozemkového úřadu, i ti, kdož nemají tohoto svolení potřebí.

I vnucené zřízení zástavního práva spadá pod zákaz zcizení.

(Rozh. ze dne 7. září 1929, R II 308/29.)

Soud první stolice povolil exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti čís. 1164, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jak z pozemkové knihy vysvítá, nabyla nemovitosti Marie H-ová, právní předchůdkyně povinné strany ve vlastnictví nemovitosti vl. čís. 1164 na základě zákona o drobných pachtýřích ze dne 27. května 1919, č. 318 sb. z. a n. a jest v pozemkových knihách poznamenáno obmezení ve smyslu zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. a ze dne 1. dubna 1921, čís. 166 sb. z. a n. Účinek této poznámky záleží v tom, že nabyvatel nemovitosti smí ji zciziti mezi živými do desíti let jen se svolením Státního pozemkového úřadu, kteréž nutno vykázati již v návrhu na zápis vlastnického práva, a že i nástupci původního nabyvatele jsou stejně obmezeni jako on sám (§ 22 zákona čís. 311/20). Podle rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 6. června 1928, R II 192/28 (čís. 8116 sb. n. s.) jest již i zabavení pokládati za nedovolené právě tak, jako zcizení samo, protože jest prvním stupněm exekuce, která vede ke zcizení, a tedy krokem k němu, kdežto účelem zákona jest, by nemovitost zůstala po dobu zákonem vyměřenou v hospodaření nabyvatelově. Při tomto stavu věci měla vymáhající věřitelka vykázati již v exekučním návrhu svolení Státního pozemkového úřadu k zabavení nemovitosti; protože tak neučinila, neměl soud první stolice povolit exekuci vnuceným zřízením zástavního práva a pochybil, když tak učinil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Na námitku stěžovatelky, že sporný pozemek byl odprodán dlužnici se svolením Státního pozemkového úřadu, aniž při zápisu vlastnického práva dlužnice byl zákaz zcizení poznamenán, že prý tedy je zabavení (exekuční právo zástavní) přípustné, sluší odvětiti nejprve, že zákaz zcizení jest poznamenán na pozemku a nikoli jen při vlastnickém právu předchůdkyně dlužnice, tak, že by stihal jen ji, a postihuje tedy každého nabyvatele pozemku, pokud jest v knihách, a není třeba, aby se při každém převodu pro každého nového nabyvatele znova poznamenával (§ 20 písm. a) kn. zák., § 443 obč. zák.). To plyne i ze zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. samého, neboť ten v čl. I. čís. 4, předeslav v prvním odstavci, že: nabyvateli pozemku dovoleno jest jej zciziti do deseti let jen se svolením Státního pozemkového úřadu, a že tohoto svolení nemají zapotřebí jen manžel neb manželka a potomci nabyvatelovi, dodává v témž odstavci v samostatné, tečkou od před-

chozích ustanovení oddělené větě doslovně: »Tito nástupci jsou však stejně obmezení jako první nabyvatel.« Již z tohoto uspořádání obsahu plyne, že se tu míní obojí nástupci, i ti, kteří nabyli se svolením Státního pozemkového úřadu, tak i ti, kteří svolení toho nemají potřebí. Že se míní i tito, jest zřejmo již z toho, že věta následuje hned za větou, v níž o nich řeč, a navazuje na ně náměstkou »Tito«; avšak, pakli tito, tím spíše ti druzí, kteří, nejsouce nabyvateli tak blízcí, výsady nepožívají a potřebují svolení Státního pozemkového úřadu k nabytí. Zřejmo totiž, že zákon si to představuje tak, že Státní pozemkový úřad nemá dáti a nedá svolení k převodu, leč na takového nového nabyvatele, jenž patří do kategorie drobných lidí zrovna tak jako původní nabyvatel, takže by i jemu byl býval pozemek mohl býti přikázán, kdyby ho byl měl v pachtu, což se rozumí u manželů a u potomků samo sebou, odkudž právě jich výsada. Že se omezení musí rozuměti proti každému nabyvateli, potvrzuje i druhý odstavec, jenž stanoví, že se toto obmezení (zákaz zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu) vymaže po uplynutí vytčené desetileté lhůty na návrh vlastníkův, rozumí se tedy, že zákaz má platiti tak dlouho, dokud lhůta neuplyne, nehledíc k tomu, kdo v mezičase pozemku nabyl, že jeho platnost jest omezena jen objektivně, časem, nikoli však ne-sejde na osobnosti držitele. Kdyby zákaz neměl vázati nového nabyvatele, musil by ho tento ve svolení Státního pozemkového úřadu býti sprostěn. Druhá otázka, proč i zabavené (vnucené) zřízení práva zástavního jest pod zákaz zcizení podřaditi a zákonu takto dáti výklad extensivní, vyložena podrobněji už v rozhodnutí čís. 8116 sb. n. s., že jednak je to první krok k nápotomnímu soudnímu zcizení, jehož umožnění právě sleduje, tvoříc přípravný akt k němu, avšak že, i kdyby se věřitel spokojil jen s vnucenou správou, i to by odporovalo účelu a úmyslu zákona, jenž chce, by dlužník (jeho přípustný nástupce), aspoň deset let pozemek v držbě měli a na něm hospodařili. V širším smyslu spadá pod pojem zcizení, ovšem jen částečného, každé věcné právo na věc zřízené jakožto právo vlastnictví omezující, a, učinil-li zákon opatření, by přídělci, kteří obdrželi půdu od zabraného velkého majetku pozemkového (od velkostatků) nesměli ji bez svolení Státního pozemkového úřadu nejen cele zciziti, t. j. vlastnictví na jiného převéstí, nýbrž ani zatížiti (§§ 23 a 36 a násl. přídř. zák.), tím spíše to platiti musí o nabytí drobnopachtýřském, jehož účastni jsou právě lidé nejdrobnější a jež nešlo jen na účet velkostatků, nýbrž někdy i majetků pozemkových zcela drobných (far, záduší, deskových statků, ať měly výměru třeba nevelkou), takže říci sluší, že, jestliže to zákon v cit. čl. I. čís. 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n., neujasniv si ještě dostatečně věc, tak podrobně a přesně nevyslovil, sluší to v jeho intenci spatřovati a v jeho duchu i toto právo z něho jakožto skryté právo vyvoditi.

Čís. 9167.

Dávka z majetku a přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.).